

Қасим-Жўмарт Тўқаев:

МАҚСАДИМ - ИҚТИСОДИЁТНИ ВА

(Давоми. Боши 1-бетда).

Ўтган йилги сув тошқинлари мамлакатимиз учун улкан синов бўлди. Бундай даҳшатли, кенг камровли сув тошқини Қозғистонда хеч қачон бўлмаган. Давлат катта хавфнинг олдини олиш учун шошилик чоралар кўрди. Одамлар зудлик билан хавфсиз жойларга кўчирилди, улар учун вактина бошпаналар берилди, моддий захиралардан фойдаланилди. Табиий оғат оқибатларини бартараф этиш учун нафақат Фавқулодда вазиятлар вазирлиги, балки Ишлар ва Мудофаа вазирликлари, Миллий гвардия ва бошқа тузилмалар ходимлари, жами 63 мингга яқин киши сафарбар этилди. Бу билан биз кўплаб фуқароларнинг ҳаётини сақлаб қолдик. Энг муҳими – шу.

Ягона юрт, ягона ҳалқ бўлиб жисплаша олсан, бу каби оғатларни енгид ўтишимиз мумкинлигини барчамиз англадик. Кўнгиллилар ҳаракатининг бутун салоҳиятини сув тошқинлари даврида кўрдик. Мамлакатнинг барча худудларидан келган кўнгиллилар кутқарувчиларга ёрдам беришди, инсонпарварлик ёрдамларини ташкил қилишиб, жабрланганларга кўмак кўрсатишиди.

Сув тошқинларининг шиддати ҳақиқатан ҳам кучли эди: ўйлар, ўйлар, кўпиклар, иктиомий ва савдо иншоотлари зарар кўрди, минглаб чорва моллари нобуд бўлди. Агар ўнлаб йиллар давомида тўғонлар, гидротехник иншоотлар қуришга тегиши эътибор қаратилганида, табиий оғатнинг оқибатлари бу кадар оғир бўлмас эди. Буни тан олиш керак. Энди хатони тўғрилаб, бўшликин тулидишига киришдик. Парламентда янги Сув кодекси лойиҳаси кўриб чиқилмоқда. Сув захираларини бошқариш концепцияси ва унинг мажмавий режаси тасдиқланди. Унда 2030 йилга 40дан ортиқ сув омбори куриши, 37та сув омборини янгилаш кўзда тутилган. Шунингдек, умумий узунлиги 14 минг чакиримдан зиёд ирригация каналларини замонавийлаштириш режалаштирилган.

Фавқулодда вазиятларни тахмин қилиш ва уларнинг олдини олиши тизимини замонавийлаштириш юзасидан кенг қамровли ишлар бошланди. Сув хўжалиги мутахассисларни тақчилигини бартараф этиш ва илмий изланишларни рағбатларниш мақсадид Қозоқ миллий сув хўжалиги ва ирригация миллий университети ташкил этилди.

Ўтган йилнинг декабрь ойи бошида Саудия Арабистонида One Water Summit ўтди. Қозғистон ва Франция раислигига ўтказилган мазкур анжумандан мен иштирок этдим ва сўзга чиқдим. У ерда мен сув билан боғлиқ оғатларга тайёр туриш зарурлигини алоҳида таъкидладим. Аслида, ҳалқаро ҳамжамияти сув хавфсизлигини таъминлаш ва иқлим ўзгаришига қарши биргаликда курашиши керак. Қозғистон бу масалага устувор аҳамият қаратади.

Хар бир қўйинчиликнинг яхши томони ҳам бор, деганларидек, оғир дамларда жамиятда тўпланиб қолган иллатлар фош бўлишини ҳаётнинг ўзи кўрсатди. Биз долзарб масалалар бўйича тўғри қарор қабул олишишимиз, мумлакатнинг очимини топа билишимиз даркор.

Аксарият ҳолларда давлат хизматчилари номига кўплаб ноўрин тақиидлар айтилади. Аслида эса таққослаш орқали баҳор берган маъкул. Айниқса, бошқа давлатлар билан таққослаш жоиз. Биз коронавирус пандемиясидан ҳозирги кунгача барча инқизорларни мувфақиятини енгид келмоқдамиз. Бунда давлат хизматчиларининг хиссаси залворлидир. Баҳорги сув тошқинлари оқибатларини бартараф этиш юзасидан кўрилган чора-тадбирилар давлат томонидан самарали фаолият юрита олишини кўрсатди. Бирорта жабрланган оила ёрдамсиз қолмади. Ўй-кўйлар курилди, хонадонлар берилди, инфратузимпа иншоотлари тикланди, сув тошқинларидан жабр кўрган барча аҳоли ва тадбиркорлик иншоотларига товои пули тўланди. Буларнинг барчаси жуда қиска вақт ичидан амалга оширилди. Сув тошқинлари оқибатларини бартараф этиш бўйича Қозғистон бошқа мамлакатларга нисбатан кўп ишларни ошири.

Декабрь ойи охирида Озарбайжон авиакомпаниясининг самолёти Ақтау шаҳрида ҳалокатга учради. 38 киши ҳалқ бўлди, улардан 6 нафари мамлакатимиз фуқаролари. Жиддий жароҳат олганлар кўп. Бундай пайтада ҳар сония мухим. Кутқарувчилар, шифокорлар, ҳуқуқ-тартибот идоралари ходимлари касбий маҳорати ва фуқаролик масъулиятини намоён этиб, тезкор ва ҳамжихатлика ҳаракат қилиди. Шу заҳотиёқ яқин атрофдаги "Мангистау" ҳудудий электр тармоги корхонаси ишчилари ёрдамга етиб келди. Яқин атрофдаги аҳоли ҳам жабрланганларни кутқариша ёрдам берди. Фуқароларимизни билдираман. Қозоқ халқининг авиаҳалолат курбонларига меҳршафати ва ҳамдардлуги фуқароларимизнинг оммавий равишида қон топширишга ошиқаётгани яққол намоён бўлди.

Қайд этшина истардимки, авиаҳалолат сабабларини аниқлаш учун Ҳукумат комиссияси тузилди. Шу билан бирга, 17 нафар ҳалқаро эксперт тақлиф этилди. Уларнинг орасида Ҳалқаро фуқаро авиацияси ташкилоти ва Давлатларро

авиация қўмитаси мутахассислари ҳам бор. Ҳукумат комиссияси барча маълумотлар ёзиб олинадиган махсус курilmanni самолётни ишлаб чиқарган мамлакат – Бразилияга йўллашга қарор қиди. Ишончим комилки, бу тўғри ва холис теровни таъминлаш учун зарур бўлган ягона тўғри қарордир.

– Саудия Арабистонида ўтган ҳалқаро анжуманда иштирок этганинг айтиб ўтдингиз. Умуман олганда, ўтган йили буни жаҳон миқёсидаги кўплаб тадбириларда иштирок этгансиз. Бу "Президент – касбий дипломат, шу боис ҳалқаро муаммоларга кўпроқ эътибор қаратади", деган гапларга сабаб бўйли, ташки сиёсатга устувор эътибор қаратишингизга ишора қилди. Ҳақиқатан ҳам шундайми?

– Қозғистон ўзининг география жойлашуви, иқтиодий салоҳияти ва ҳозирги геосиёсий ҳолатини инобатга олган ҳолда, дунёнинг кўплаб давлатларни учун стратегия аҳамиятта молик давлат ҳисобланади. Биз билан дўстона муносабатлар ўрнатишдан нафақат анъанавий ҳамкорларимиз, балки Африка китъасидаги давлатлар ҳам манфаатдор. Бутун дунёда Қозғистон ўрта даражадаги давлат ҳисобланди. Албатта, бу макомнинг саломаган ҳам оғир. Биз, аввало, ҳалқаро майдонда ўз ҳаракатларимизга масъулият билан ёндашишимиз, замонавийнинг энг мураккаб масалаларида холис нуқтаи-назарга эга бўлишимиз керак. Шу боис Қозғистон ҳамишига "бутун инсониятнинг умумий ўйи", ноёб ва умуминсоний тузилма ҳисобланган Бирлашган Миллатлар Ташкилотини кўплаб-кувватлаб келади.

Шу билан бирга, мен давлат раҳбарни сифатида ҳар куни ички сиёсат масалалари билан шуғулланаман. Бу – жуда мухим иш. Шунинг учун менинг хизматимда ташки сиёсат устувор ҳамиятда ҳаётнинг ҳам ҳақиқати.

– Асосий мақсадим – давлатимизнинг иқтиодий салоҳияти, эгаменлиги, ҳалқаро майдондаги мавқеини мустаҳкамлаш. Давлат раҳбарни бўлганимдан бўён кабул килган қарорлар ва уларнинг турли оқибатлари учун тўлиқ жавобгарликни ўзиммамга оламан. Мен бошқа ишлай олмайман ва ишлашни истамайман ҳам.

– Ниҳоят, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳақида сўз юритиб, кутилмаган савол учун имконият бердингиз. Иктиомий тармоқларда 2026 йилда Бирлашган Миллатлар Ташкилотига раҳбарлик қилишингиз эҳтимоли ва шу муносабат билан мамлакатимизда муддатдан аввал президентлик сайлови ўтиши ҳақида ҳабарлар тарқалмоқда. Бу миш-мишлар асосноми?

– Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Буш котиби ўринбосари ва Қуролисланни бўйича айнуман. Буш котиби сифатидаги қарийб уч йил мобайнида ушбу ташкилотнинг Женевадаги ваколатхонасига раҳбарлик қилдим. Ҳалқаро жараёнларнинг нозик жиҳатлари бўйича катта таърибага эга бўлдим. Менимча, шунинг ўзи етарили, деб ўйлайман. Мамлакатимизнинг таракқиётни юзасидан узок йилларга мўлжалланган улкан режаларим бор ва уларнинг барчасини амалга ошириш ниятидан.

– Ўтган йили "Тоза Қозғистон" экологик тадбири бошланди. Яхши ташаббус барча минтақаларга тарқалди. "Тоза Қозғистон" кўчаларни тозалашдан ҳам кенгрок тушунча эканлигини таъкидладингиз. Ушбу ўйналишдаги ишлар қандай давом этади?

– "Тоза Қозғистон" акцияси жамиятда экологик маданиятнинг янги талабларини жорий этиш фоёзидан келиб чиқкан. Бу ташаббуснинг жамоатчилик томонидан кўплаб-кувватланаётгани менда улкан таассурот қолдириди. Айниқса, шулашга алоҳида миннатдорчиллик билдираман. Қозғистон фуқаролари бу шунчак навбатдаги мавсум эмас, тараққийтарвар жамият барпо иштишининг мағкуравий майдони эканлигини тушунди.

Табиат бойликларига, кундалик ҳаётимизга

бефарқ муносабатда бўлишдек иллатдан ниҳоят, кутилишимиз керак. Ҳозаликка риоя қилиш ва табиатни муҳофазалаш миллий ўзлигимизнинг ажралмас қисмига айланиши керак. Барча тамаддуй давлатлар бунга амал қиласди.

Ушбу тадбирида 3,8 миллионга яқин киши иштирок этид, 1,5 миллион тоннадан ортиқ чиқинди йигилиб, 3,2 миллион тундан ортиқ кўчкат ўтказилди. Бунинг ўзи фуқароларимиз юксак онг соҳиблари ва Қозғистонни ўзгартиршига хисса кўшишига тайёр эканлигини кўрсатмайдими?

– "Тоза Қозғистон" лойиҳасини амалга ошириш учун биринчи навбатда ҳоқимлар масъулдир. Тоза аҳоли манзиллари ҳаёт сифатининг юксаклигини намоён этадиган кўрсаткич. Худудларга борганимда, шаҳарларнинг ободончилигига эътибор қаратаман. Шу билан бирга, "Тоза Қозғистон" гояси миллий мағкурамизнинг ўта мухим қисмига айланиши кераклиги яна бир бор бўлшилдайман.

– Жамиятда ягона вақт минтақаси ҳақида турли фикрлар мавжуд. Бу борада Парламент ва Ҳукумат ўтрасида мұхокамалар олиб бориляётганидан ҳам ҳабаримиз бор. Бу ҳақда нима дейсиз?

– Албатта, вазиятдан хабардорман. Ҳукумат ўз қарорининг тўғрилигига ишончи комил ва Қозғистонни ҳам ҳудди шу вақт зонасида булиши керак, деб ҳисобланади. Вақтдан тўғри фойдаланиш бўйича Барселона декларациясида турли вақт зоналарни жорий қилиши ҳамда қиши ва ёз вақтларига ўтишдан қочиши ва зарурлиги қайд этилган. Бирок, фуқароларимиз мурожаатлар билан чиқишида. Ҳукумат қарори юзасидан очиғ мұхокамалар авҳ жоли. Жамиятда қарма-қарши нутқат назарларга сабаб бўлаётган бундай масалаларни дикъат билан мұхокама қилиш керак, деб ўйлайман. Шу боис Парламентда олимлар, эксперлар, худудлар вакиллари иштирокида жамоатчилик мұхокамаси ўтди. Томонлар соат минтақасини ўзгартиршишнинг мамлакат иқтиодиётини ва фуқаролар ҳаётига тасвирли бўйича барча фиқрларни ишлаб олган ҳолда 1 марта қадар кенг қамрови тадқиқотлар ўткалини ўтишдан қочиши ва зарурлиги қайд этилган. Бирок, фуқароларимиз мурожаатлар билан чиқишида. Ҳукумат қарори юзасидан очиғ мұхокамалар авҳ жоли. Жамиятда қарма-қарши нутқат назарларга сабаб бўлаётган бундай масалаларни дикъат билан мұхокама қилиш керак, деб ўйлайман. Шу боис Парламентда олимлар, эксперлар, худудлар вакиллари иштирокида жамоатчилик мұхокамаси ўтди. Томонлар соат минтақасини ўзгартиршишнинг мамлакат иқтиодиётини ва фуқаролар ҳаётига тасвирли бўйича барча фиқрларни ишлаб олган ҳолда 1 марта қадар кенг қамрови тадқиқотлар ўткалини ўтишдан қочиши ва зарурлиги қайд этилган. Бирок, фуқароларимиз мурожаатлар билан чиқишида. Ҳукумат қарори юзасидан очиғ мұхокамалар авҳ жоли. Жамиятда қарма-қарши нутқат назарларга сабаб бўлаётган бундай масалаларни дикъат билан мұхокама қилиш керак, деб ўйлайман. Шу боис Парламентда олимлар, эксперлар, худудлар вакиллари иштирокида жамоатчилик мұхокамаси ўтди. Томонлар соат минтақасини ўзгартиршишнинг мамлакат иқтиодиётини ва фуқаролар ҳаётига тасвирли бўйича барча фиқрларни ишлаб олган ҳолда 1 марта қадар кенг қамрови тадқиқотлар ўткалини ўтишдан қочиши ва зарурлиги қайд этилган. Бирок, фуқароларимиз мурожаатлар билан чиқишида. Ҳукумат қарори юзасидан очиғ мұхокамалар авҳ жоли. Жамиятда қарма-қарши нутқат назарларга сабаб бўлаётган бундай масалаларни дикъат билан мұхокама қилиш керак, деб ўйлайман. Шу боис Парламентда олимлар, эксперлар, худудлар вакиллари иштирокида жамоатчилик мұхокамаси ўтди. Томонлар соат минтақасини ўзгартиршишнинг мамлакат иқтиодиётини ва фуқаролар ҳаётига тасвирли бўйича барча фиқрларни ишлаб олган ҳолда 1 марта қадар кенг қамрови тадқиқотлар ўткалини ўтишдан қочиши ва зарурлиги қайд этилган. Бирок, фуқароларимиз мурожаатлар билан чиқишида. Ҳукумат қарори юзасидан очиғ мұхокамалар авҳ жоли. Жамиятда қарма-қарши нутқат назарларга сабаб бўлаётган бундай масалаларни дикъат билан мұхокама қилиш керак, деб ўйлайман. Шу боис Парламентда олимлар, эксперлар, худудлар вакиллари иштирокида жамоатчилик мұхокамаси ўтди. Томонлар соат минтақасини ўзгартиршишнинг мамлакат иқтиодиётини ва фуқаролар ҳаётига тасвирли бўйича барча фиқрларни ишлаб олган ҳолда 1 марта қадар кенг қамрови тадқиқотлар ўткалини ўтишдан қочиши ва зарурлиги қайд этилган. Бирок, фуқароларимиз мурожаатлар билан чиқишида. Ҳукумат қарори юзасидан очиғ мұхокамалар авҳ жоли. Жамиятда қарма-қарши нутқат назарларга сабаб

ЭГАМЕНЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ

ва хорижий давлатларнинг оммавий ахборот во-
ситалари ушбу жараённи тўлиқ ёртиди. Давлат
одамлар онгода ҳеч қандай шубҳа қолдирмас-
ликдан мафтаатдор бўлгани учун ушбу йўлни
тутди.

Январь воқеалари ҳақида гап кетганда, ўша
кунларда машиналарнинг ёндирилгани, дўкон-
лар талон-тарож қилингани, безорилар давлат
бинонини эгаллаб олгани, аскарлар калтак-
лангани, қурол-яроп ўғирлангани, хотин-қизлар-
га тақовуз қилинганини кўз олдимизга кептириш
жоиз. Масъулиятсиз сиёсатчилик томонидан
ёлғон ахборотлар тарқатиб, давлатчилигимиз
таҳдид остида қолган паллани ҳалқнинг хоти-
расидан ўчирб ташлашга уринишлар бўляти,
бунга йўл қўймаслигимиз керак. Шукрки, қўпчи-
лик ростин ёғондан эжратада олади. Ана шундай
очиқкўнгил, қалби кенг инсонлар давлатимиз
таяничи.

Бир нарса аниқ – мабодо тартибсизликларни
бошлаган ва давлат тўхтаришини уюштирган
одамларни тўхтатиш учун зудлик билан ва қатъ-
ий чоралар кўрмаганимизда, Қозғистон бугун
бутунлай бошқача, мустақилиги ва эгаменлиги
анча чекланган давлатга айланган бўларди.

Халқнинг бирлиги, ҳамхијатлиги туфайли бу
оғир синовдан муввафқияти ўтидик. Шубҳасиз,
барчамиз январь воқеаларидан катта сабоқ
олдик. Биринчидан, мамлакатдаги ҳокимлик
жиспласла олиши ва бундай воқеаларнинг та-
коррланишига ҳеч қаҷон йўл қўймаслиги керак.
Иккинчидан, Президент “Яратганинг ердаги
сояси” эмас, балки давлатни бошқариш учун
маълум муддатга сайланган ҳалқнинг вакили-
дир. Учинчидан, юкори давлат лавозимларига
номзодлар, жумладан, ҳавфсизлик кучлари
бошликлари ҳам кунт билан танланши керак.
Улар Ватанимиз – Қозғистон Республикасига
садик бўлишлари керак. Энг муҳими, “Қонун ва
интизом” тамойилига риоҳ қилиши, юрт бирли-
гини асрар, имкон қадар адолат тамойилини
карор топтириш зарур. Бу тамойилга карши чи-
қаётгандар “демократик қадрятлар” ниқоби
остида жамиятда низо кептириб чиқаришига, пиро-
вардида, козоқ давлатчилигини барбод қилишга
урнаштанини аниқ. Бунга йўл қўйиш мумкин
эмас. Қонун устуворлиги – демократиянинг энг
юқас чўйкиси. Бу максадга эришиш осон эмас.

– Сиз “Адолатли Қозғистон”ни барпо
этатганингизни айтдингиз. Умуман, адолат
қандай тушунча? Ислоҳотларнинг пировард
мақсади нимада? Адолатли Қозғистон бар-
ча учун ижтимоий тенгликни англатадими
ёки адолатли рақобатга йўл очадими?

– Аввало, шуни таъкидлаш жоизи, адолат
барча мамлакатларда, ҳар қандай даврда ҳам
ҳалқнинг хоҳиши-иродаси бўлиб келган. Бу Қозғистонга ҳам тегишилди. Юқорида айтганим-
дек, фохиали воқеага қадар бизда адолатининг
даражаси жуда паст бўлганини ҳақиқат.

Адолат – ҳаммани бир-бира генга тенглостириш
дегани эмас. Мамлакат бойлигини адолатли
тақсимлаш ҳақида менинг нұкта-назарим мулк
егаларни мулкан маҳрум қилиш орқали актив-
ларни қайта тақсимлаштырмайди. Биз ич-
ки низолар ва тартибсизликлар юзага келишига
сабаб бўладиган ўйдан бормаймиз. Бинобарин,
ўтмишда айрим инсонларга ноҳа берилган усту-
воворлиг ва имтиёзларни бекор қилиши, ноҳон-
ий йўллар билан олинган мулкларни давлатга
қайtarish – популistik қадам эмас, балки Қозғистон
адолат тамоилига осалсанган замон-
навийлаштириши стратегиясидир.

Адолатли давлат – ҳуқуқий давлатдир. Unda
барча фуқаролар қонун олдида тенг бўлади,
қонунлар, қоидалар ва меъёрларга қатъий амал
қилган ҳолда умуминсоний имкониятлардан тў-
лиқ фойдалана олади. Дарвоқе, ноҳониний йўл-
лар билан олинган маблаглар ва бошقا актив-
ларни қайтарish юзасидан олиб борилган ишлар
натижасида 2022 йилдан бўён давлат ғазнасига
2 триллион тенгедан (4,1 миллиард доллар)
ортиқ маблаб тушди. Бу маблаб мактаблар ва
муҳим инфраструктурини ишоотларни куришга,
бошқа ижтимоий мажбуриятларни бажаришга
сафранмокда. Адолат дегани шу эмасми?

– Тўнгич Президентимиз фаолиятига,
юрт олдиаги тарихий хизматларига адолатли
баҳо берин зарурлигини бир неча бор
таъкидлагансиз. Жамоатчилик аста-секин
бундай муносабатнинг мақсадга мувофиқ-
лигини тушуна бошлади. Умуман, Нурсултан
Абишули билан тез-тез мулоқотда бўлиб ту-
расизmi?

– Ҳар бир даврнинг ёруғ ва қорону томон-
лари мавжуд. Янги тарихимизда яна кўн ёрқин
даврлар бўлди. Бу – ҳақиқат. Нисбатан кисқа
муддатда давлатчилигимизнинг мустаҳкам пой-
девори шакллантирилди, ҳокимлик институтла-
ри, янги пойтактимиз бардо этилди, чегарал-
лимиз белгиланиб, ҳуқуқий жиҳатдан мустаҳ-
камлани. Кўплас давлатлар билан самарали алоқалар
ўрнатилиб, интиқсолиётга хорижий
сармоя жайлб этилди. Бу мувфақиятларнинг
барчасини инкор этиш нотурғи бўларди. Агар
биз адолатли давлат кўрмоки бўлсақ, тарихга,
унинг яратилишига ҳисса қўшган фуқароларга
адолатли муносабатда бўлишимиз керак. Булар-
нинг барчаси, пировардида, миллат келлажаги
учун зарурдир. Агар биз ўтмиши адолатли ва
одилона баҳолай олмасак, ишонч билан олга
интиқ олмаймиз. Сиёсий вазияти туфайли ўз
тарихинизни бузуб кўрсата олмайсиз. Ҳатто
мамлакат тарихини бузуб, ҳайта ёзиш ҳам ҳавф-
лидир.

Албатта, Нурсултан Назарбаев мамлакатни
узоқ йиллар давомида бошқарган пайтда камчи-
ликлар бўлган. Лекин ҳеч нарса қимламан одам-
гина хато қимлайди. Айтиш жоизи, у истеъфога
чиқсан бўлса-да, Ҳавфсизлик Қенгашига раис-
лик қилган даврда сиёсий одоб-ахлоқни сақла-
масди. Буни ҳам айтиб ўтиш жоиз. У мунтазам
равишда Баш вазир, Миллий банк раиси, вазир-
лар, ҳокимларни йиғилишларга таклиф қиларди.

Бундан нафақат ўз фуқароларимиз, балки чет эл-
раҳбарлари, дипломатлар ҳам ҳайратда қолди.
Ҳатто “Назарбаев лавозимини тарк этганидан
кейин мавқеи янада юксалиди, ҳатто Президент
унга бўйсунади”, деган ҳазил гаплар пайдо бўл-
ди. Аслида, бу ҳазилга хос ҳолат эмасди.

Бу вазият қўш ҳокимият ҳақида миши-
лар кучайшига сабаб бўлди. Мупозимлар ҳам
идорама-идорага югуриб, кимнинг топширигини
бажараётганини билмай ҳайрон эди. Энг ёмони,
айрим мансабдор шахслар бу бемаъни ҳолатини
“Элбоши институти Президент ҳокимиятидан
юқори бўлиши керак”, деб, қонуний асослашга
урнайдилар. Нурсултан Назарбаевнинг 2021 йил
нонбанди Астана клуби ҳигилишида 92 ёшли
Махатхир Моҳамадни мисол қилиб, Акўрадга
қайтиши мумкинлиги ҳақида баёнети ва сабик
Президентнинг ўша йил декабр ойида Санкт-
Петербургдаги ўтган МДХ савитидаги иштирок-
ни ҳокимият инқоризига олиб келган илдизларини
бартараф этишина талаб қилганди.

Январь воқеалари пайтидаги оммавий тар-
тибсизликлар жиноий гурухлар томонидан со-
дири этилганини унутмаслигимиз керак. Давлат
сўнгги икки йил ичидаги уюшган жиноятчилика
карши муросасиз кураш олиб боришига қодир-
лигини яққол намоён эти. Ўта хавфли жиноий
гурухлар фоши этилиб, ҳибса олинмоқда. Уларнинг
шериклари ва молия маబалари ҳам аниқ-
ланмоқда. Ўтган йили 246 нафар шахс жиноий
жавобгарликка тортилган. Жумладан, уюшган
жиноий гурухларнинг 30 нафар етакчиси ҳам
бор. Бу иш менинг маҳсус назоратимдади.

Талғар воқеасидан кейин ҳуқуқ-тартибид идора-

ларни ҳаётга татбиқ этилди. Аммо шуни тү-
шуниш қозиқи, қонунларни қабул қилиш факат
ишининг бошланишидир, уларни ҳаётга татбиқ
етиш мухимроқдир. Шу билан бирга, ҳуқуқий
талаблар жамият талабига жавоб берини керак.

Шу боис жорий йилда ҳам инсоннинг орзу-умид
ва манфаатлари, мамлакатимиз тараққиётининг
устувор йўналишларидан келиб чиқсан ҳолда
ҳуқуқни муҳофоза қилиш низомини таомиллаш-
тириш борашибадиги ишларни давом этирамиз.

– Ислоҳотлар давом этишини бот-бот
айтасиз. Қишлоқ ҳўжалиги ҳодимларининг
биринчи анжуманида мамлакатимизни замо-
навийлаштириш бўйича янги ташабbusлар
кўтарилиши, қарорлар қабул қилиншини таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusлар
Сиёсий ислоҳотлар ушбу соҳада ҳам давом этидими?

– Ўтган йили қонунларни ҳаётга татбиқ этилди. Аммо шуни тү-
шуниш қозиқи, ҳаммийетинида ишларни давом этирамиз.
– Ўтган йили қонунларни ҳаётга татбиқ этилди. Аммо шуни тү-
шуниш қозиқи, ҳаммийетинида ишларни давом этирамиз.

– Ахамиятсиз қонун йўқ, барча қонунларни
мехимдир. Саволингизга келган ҳуқуқи
Мактубларидан ўтган МДХ савитидаги иштирок-
ни ҳокимият инқоризига олиб келган илдизларини
биз юзасидан суд ҳукм чиқарди. Мазкур ходиса
юзасидан ваколатли органлар томонидан амал-
га оширилган барча чоралар қонун талабларига
тўлиқ мос келади. Қолганлари эса шунчаки куруг-
ларни шериклари ва молия маబаллари ҳам аниқ-
ланмоқда. Ўтган йили 246 нафар шахс жиноий
жавобгарликка тортилган. Жумладан, уюшган
жиноий гурухларнинг 30 нафар етакчиси ҳам
бор. Бу иш менинг маҳсус назоратимдади.

Талғар воқеасидан кейин ҳуқуқ-тартибид идора-

ларни ҳаётга татбиқ этилди. Аммо шуни тү-
шуниш қозиқи, ҳаммийетинида ишларни давом этирамиз.

– Ахамиятсиз қонун йўқ, барча қонунларни
мехимдир. Саволингизга келган ҳуқуқи
Мактубларидан ўтган МДХ савитидаги иштирок-
ни ҳокимият инқоризига олиб келган илдизларини
биз юзасидан суд ҳукм чиқарди. Мазкур ходиса
юзасидан ваколатли органлар томонидан амал-
га оширилган барча чоралар қонун талабларига
тўлиқ мос келади. Қолганлари эса шунчаки куруг-
ларни шериклари ва молия маబаллари ҳам аниқ-
ланмоқда. Ўтган йили 246 нафар шахс жиноий
жавобгарликка тортилган. Жумладан, уюшган
жиноий гурухларнинг 30 нафар етакчиси ҳам
бор. Бу иш менинг маҳсус назоратимдади.

Халқимизга Мактубимни ўзлон қилар

жанубий тартибсизликларни замонавийлаштириш
бераётганди. Ҳуқуқий тараққиётинида тараққиётни
тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusлар
Сиёсий ислоҳотлар ушбу соҳада ҳам давом этидими?

– Албатта, парламент бошқаруви тизими
таъкидлайдиги тараққиётни замонавийлаштиришни
тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз.

– Ҳуқуқий тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusлар
Сиёсий ислоҳотлар ушбу соҳада ҳам давом этидими?

– Ҳуқуқий тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusлар
Сиёсий ислоҳотлар ушбу соҳада ҳам давом этидими?

– Ҳуқуқий тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusлар
Сиёсий ислоҳотлар ушбу соҳада ҳам давом этидими?

– Ҳуқуқий тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusлар
Сиёсий ислоҳотлар ушбу соҳада ҳам давом этидими?

– Ҳуқуқий тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusлар
Сиёсий ислоҳотлар ушбу соҳада ҳам давом этидими?

– Ҳуқуқий тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusлар
Сиёсий ислоҳотлар ушбу соҳада ҳам давом этидими?

– Ҳуқуқий тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusлар
Сиёсий ислоҳотлар ушбу соҳада ҳам давом этидими?

– Ҳуқуқий тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusлар
Сиёсий ислоҳотлар ушбу соҳада ҳам давом этидими?

– Ҳуқуқий тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusлар
Сиёсий ислоҳотлар ушбу соҳада ҳам давом этидими?

– Ҳуқуқий тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusлар
Сиёсий ислоҳотлар ушбу соҳада ҳам давом этидими?

– Ҳуқуқий тараққиётни замонавийлаштиришни таъкидлайдингиз. Бу қандай ташабbusл

Қасим-Жўмат Тўқаев: МАҚСАДИМ - ИҚТИСОДИЁТНИ ВА

(Давоми. Боши 1-3-бетларда).

– Мамлакатимизда навбатдан ташқари Парламент сайловлари бўладими? Ҳозир бу хақда тез-тез ёзилмоқда ва айтилимоқда.

– Бундай башоратлар мавжудлигидан воқифман. Менимча, бу маълумот қасддан тарқатилмоқда. Мамлакатимизда янги Ҳукумат иш бошлаши билан ол унинг истеъфоси ҳақида гап кетмоқда. Парламент ҳақида ҳам шундай дейиш мумкин. Ўйлайманки, Парламент депутатлари фуқаролик ва сиёсий масъулиятни намоён этиб, яхши иш олиб бормоқда. Ҳукумат эса ўзгаришга мойил тузилемадир. Унинг таркиби турли ҳолатларга, жумладан, "AMANAT" партияси ва Парламентдаги бошқа партияларнинг нутқати назарига қараб ўзгариши мумкин.

Назаримда, Парламент сайловларини муддатидан аввал ўтказиши ҳозирча асос йўқ. Сайлов қонун ҳужжатларида белгиланган муддатларда ўтказилади. Парламент ўзига белгиланган муддатда ишлаш ҳукуқига эга. Ҳукумат тасдиқланган дастур ва режалар асосида иш олиб бориб, ижобий натижаларга эришиш устидаги фаолият юритмоқда. Бош мақсад – барқарор ижтимоий-иқтисодий тараққиётни таъминлаш, мамлакатимизнинг минтақадаги етакчи мавқенини мустаҳкамлашдан иборат.

– Ҳар ким ўзининг шахсий аҳволига алоқадор масалаларга кўпроқ эътибор қаратади. Яқин келажакда фуқароларнинг талаби ва исстакларига мос келадиган қандай лойиҳалар амалга оширилади?

– Иқтисодиётни ривожлантириш борасида амалга оширилаётган барча ислоҳот ва чорадарбандаримиз фуқаролар фаровонлигини ошириш, ҳаёт сифатини юксалтиришга қаратилган. Бошқа мақсад йўқ, бу Ҳукуматнинг энг муҳим визифасидир.

Эслатиб ўтамиш, ўтган йилнинг ёзида 2029 йилгача бўлган Миллий инфратузимга режаси қабул қилинган эди. Унда умумий сармоя ҳажми 40 трилион тенгедан ортиқ бўлган 200дан ортиқ лойиҳалар амалга ошириши кўзда тутилган.

Жорий йилда узунлиги 836 чакрим бўлган "Достық – Мойнити" темир ўйланинг иккичи лигияси курбиказилиди. Ушбу лойиҳа мамлакатнинг транзит тасдиқланган инфратузимини тубдан ўзгаририди. Бу ўйналишдаги темир йўлнинг юк ташиш ҳажми 5 баравар ортади, контејнер поездлари эса юкларни аввалидан анча тез етказиб беради. Таъкидлаш жойизи, бундай йирик лойиҳа ўзимизнинг лойиҳаи, муҳандис ва курувчиларимиз томонидан или бор амалга оширилмоқда. Алмати вокзалини айланниб ўтвичи темир ўйлари ўзелидаги юкларни сизипарни даражада камайтиради ва юкларни етказиб бериш муддатини қисқартиради. Йўловчи ташиш сифатини ошириш мақсадидаги вагонларни таомиллаштириш давом эттирилади. Жорий йилда энергетика соҳасидаги умумий куввати 600 мегаваттдан ортиқ йирик лойиҳаларни амалга ошириш режалаштирилган. "Яшил энергия" шўйбаси ҳам жадал ривожланади. Хорижий сармоядорлар билан шамол, кўш, гидроэлектр стансияларини куриш бўйича келишувларимиз бор.

Тенгиз конини келажакда кенгайтириш лойиҳасининг курилиши якунланади. Нефти қайта ишлаш, нефть-кимё, нефть ва газ саноатини ривожлантиришга алоҳида эътибор қаратилмоқда. Ҳусусан, Ақтау битум заводини ишлаб чикариш "Талдықорған-Ушарал" магистрал газ кувири, "Жанаөзен – Ақтау" газ кувирини тўртинчи ўйналиши, шунингдек, Атирау вилоятида автоматаштирилган газ тақсимлаш станцияси ишга туширилади.

Машинасозлик саноатини ривожлантириш борасидаги ишлар ҳам давом эттирилади. Дунёга машҳур брендларга тегиши автомобилларни тиғиши учун янги корхоналар ишга туширилади. Кустанайда ичи ёнувдвигателларни учун чўян кўймалар ва рессорнинг бутловчи қисмлари ишлаб чиқарилади.

Миллий жамғарма маблағлари иқтисодий тараққиётта сизипарни турткни берадиган йирик билин таъминлаш юзасидан тегиши ишлар давом эттирилади. 2029 йилга бориб ҳар йили 10 минг киши бундай ўй-жойдан фойдаланиши режалаштирилган. Мен яқинда ўй-жой сиёсатини ўзгаририш тўғрисидаги қонунни имзоладим. «Отбасы банк» ўй-жойга мұхтож фуқароларни "бир дарча" тамоили бўйича рўйхатга олиш ва ўй-жой ажратишни амалга оширучи тўлаконли ривожланни институтига айланади.

Ижтимоий инфратузимни ривожлантиришга ҳам алоҳида эътибор қаратилади. Қишлоқ соғлиқни сақлаш тизимиши замонавийлаштириш миллий лойиҳаси доирасидаги қишлоқларда тиббиёт мусассаларни курилиши давом эттирилади. Мамлакатимизда 460 минг ўқувчига мўлжалланган 217ta бадастир мактаб барпо этиш режаланган. Улардан 105асининг курилиши якунланди. Мақсадимиз – хароба ва уч навбатда ишлайдиган мактаблар масаласини, шунингдек, ўйрлар тақчилиги муаммосини тўлиқ ҳал этиштирдир.

Бир ой аввал 2025-2027 йилларга мўлжалланган Республика бюджети қабул қилинган эди. Ҳужжатда ижтимоий эътибор асосий устувор ўйналиш сифатида сақланни қолди. Бу соғлиқни

сақлаш, таълим ва ижтимоий соҳаларни жуда катта маблағ билан таъминлаиди.

– Рақамлаштириш ва сунъий заковатни жорий қимлати туриб, аҳолининг ҳаёт сифатини яхшилаш мумкин эмаслиги аллақачон аёб бўлди. Мамлакатимиз келажакда бу соҳада қандай ишларни амалга ошириши мумкин?

– Фуқароларимиз давлат хизматларини рақамлаштиришнинг афзаллакларини яхши билади. Электрон ҳукумат веб-сайтида мавжуд хизматлар рўйхати доимий равишда янгилини борилади. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти рўйтингидаги Ҳукумий ривожлантириш бўйича дунёда 24-ўринни эгаллади. Бу яхши натижা, лекин биз тўхтаб қолмаслигимиз керак. Кўрсаткичларни иложи борича яхшилаш позим. Мен буни Ҳукуматга бот-айтаман. Бундан ташкари, мамлакатдаги банклар ҳам одамларнинг кундаклик ҳаётини сезиларни даражада соддалаштириш учун ўзларининг рақамли экотизимларни курмоқдалар.

Қозғистондан экспорт килинаётган IT-хизматлар сони ортиб бораётгани қуонарлидир. Astana Hub муваффақиятли ишламоқда. Ушбу технопарк бир ярим мингдан ортиқ компанияни бирлаштирган. Уларнинг учдан бир кисми хорижий компаниялардир. Шундай қилиб, мамлакатимиз дунёвий рақамли тараққиёт учун кулай давлатга яхшилашади.

Қозғистон Евросиёдаги энг йирик рақамли марказлардан бирига айланниши мумкин. Бунинг учун бизда тўлиқ имкониятлар мавжуд. Бунинг сунъий заковат технологияларини ишлаб чиқиши керак. Истиқболи лойиҳалар аллақачон мавжуд. Масалан, қозоқ тилининг KazULLM рақамли тил моделининг биринчи нусхаси яратилиди. Бу – қозоқ тилида фикрлаш, таҳлил килиш ва мулоқот қила оладиган сунъий заковат. Бу борада ишлар давом эттирилади.

Йил охиригача сунъий заковат ҳалқаро маркази Alem.Al очилади. Бу марказ сармоя жалб этивчи, жаҳон тажрибаси, инновацияларни жорий этивчи масканга айланниши керак.

Сунъий заковат яқин йилларда жуда тез ривожланиб, одамларнинг ҳаёт ҳақидаги тушунчанини ва ҳатто турмуш тарзини тубдан ўзгаририди. Ақлли машиналар, яхни одамлардан ўн баравар ақлли роботлар пайдо бўладиган кун узоқ эмас. Бундан ташкари, бу роботларда эмпатия, яхни ҳис-туйгуларни ҳис килиш ва ифодалаш кабил инсоний фазилатлар бўлади.

Ёшларга мактаб, коллеж ва олий таълим мусассаларни сунъий заковат технологияларидан фойдаланиши ўргатиш муҳим аҳамиятга эга. Ўтган йили Google компаниясининг сунъий заковат бўйича курслари мамлакат бўйлаб 15ta университетда жорий этилган эди. Ушбу соҳада мутахassislar тайёрлаш бўйича маҳсус дастур ишлаб чиқиш масаласи кўриб чиқилмоқда (AI-Sana).

Нейро тармоқларнинг фойдаси жуда катта бўлса-да, хавф-хатарлар ҳам мавжуд. Мисол учун, фирибгарлар инсон овозини яратиш ва тақлид килиш учун фотосуратлар ва видеолардан фойдаланадилар. Шу боис кўплаб давлатлар сунъий заковат технологияларидан фойдаланиш кўламини қонунчилик йўли билан тартибга солиши бошладилар.

Депутатларимиз ҳам сунъий заковат тўғридиаги қонунни ишлаб чиқиш ташаббуси билан чиқдилар. Бу муҳим ишни эҳтиёткорлик билан ва пухта амалга ошириш керак. Сунъий заковатдан масъулият билан фойдаланиш тамоилиларини ишлаб чиқиш ва унинг ахлоқий масалаларини ҳар томонламига ўрганмок керак. Амма бу соҳада тартибга солишида асосий эътибор сунъий заковатни ривожлантиришга қаратилиши даркор, уни чеклаш эмас. Бу технологияларнинг кенг жорий этилиши улкан имкониятларни очиб беради. Уни қинғир ишларга эмас, яхшиликка ишлатиш керак.

– Тадбиркорликни кўллаб-куватлаш масаласи алоҳида эътибор қаратасиз. Сиз сармоядорлар ва тадбиркорлар билан учрашасиз. Мамлакатимиздаги тадбиркорлик тараққиётдан мамнунмисиз?

– Сармоя ва ишларномлик муҳитини ях-

шилаш, тадбиркорлик ташаббусларини кўллаб-куватлашга алоҳида эътибор қаратаман. Қуэзи Мактубимда бу борада Ҳукуматга аник топшириклилар берган эдим. Биз ўтган йилнинг апрель ойидаги тадбиркорларга кулаҳ шарт-шароитлар яратиш мақсадида бизнес юритишга оид қонунни қабул қилидик. Ҳозирги кунда давлат назорати тизимини тартибга соляптигем. Ҳукумийзарларни аввалидигидек текшириш ўрнига, уларнинг олдини олишга кўпроқ эътибор қаратилмоқда.

29 турдаги иқтисодий жиноятлар учун озодликдан маҳрум килиши жазосини кўллаш тақиқланади. Буларнинг учараси тадбиркорлар манфаатини кўзлаб амалга оширилди.

Давлат кичик ва ўрта бизнесни субсидиялар, имтиёзли насилялар, кафолатланган ҳарз беришлар орқали кўллаб-куватлашади. Мамлакат иқтисодиётда кичик ва ўрта бизнеснинг улуси муттасил ортиб бормоқда. Бугунги кунда ушбу бизнес вакиллари 4,3 миллион кишини, яхни барча ишлайдиган фуқароларнинг деярли яримини бишилан таъминланади. Шу боис тадбиркорлик ташаббуслари мамлакатимиз иқтисодиётининг асосий ҳаракатлантирувчи кучига айланбормоқда.

Давлат кичик ва ўрта бизнесни субсидиялар, имтиёзли насилялар, кафолатланган ҳарз беришлар орқали кўллаб-куватлашади. Мамлакат иқтисодиётда кичик ва ўрта бизнеснинг улуси муттасил ортиб бормоқда. Бугунги кунда ушбу бизнеснинг вакиллари 4,3 миллион кишини, яхни барча ишлайдиган фуқароларнинг деярли яримини бишилан таъминланади. Шу боис тадбиркорлик ташаббуслари мамлакатимиз иқтисодиётининг асосий ҳаракатлантирувчи кучига айланбормоқда.

Давлат ҳам йирик бизнесни ривожлантиришдан манфаатдор. Бундай тадбиркорларда ижтимоий масъулият хиссий кучли, маҳаллий ҳамжамият билан узон муддатли ҳамкорлик алоқадарини ўрнатиш истаги бор. Бу қувончли ҳолат. Давлат ва бизнеснинг интеграциялашуви орқали кўплаб ижтимоий муаммолар ҳал этилмоқда.

Қозғистонда ўз фаoliyatiда илғор технологияларни жорий этивчи, илғор фикрли тадбиркорларнинг янги авлоди ётишиб чиқди. Бундай тадбиркорлар жаҳон миқёсида ҳам рақобатлаша олади. Хорижий тадбиркорларнинг Ҳукумистонда ўз ваколатхоналарини очаётганинг ҳам кува нарлидир. Бу ҳолат ичи бозорга ҳалқаро мақом берши, ҳалол рақобатни кучайтириш, иқтисодиётни ранг-барангларнишига хизмат қилмоқда. Бу борада Ҳукумат ҳузурда ташкил этилган Сармоя штаби "ягона дарча" тамоили асосида фоалият юритиб, қарорлар қабул қилиб, ўзига юланган вазифаларни тўлиқ амалга ошираётганини алоҳида таъкидлаш жоиз.

Давлатимиз томонидан сармоявий муҳитни яхшилаш борасида амалга оширилаётган ишлар ўз самарасини бермоқда. Бирлашган Миллатлар Ташкилотининг Осиё ва Тинч океани учун иқтисодий ва ижтимоий комиссияси яқинда сармоявий бўйича ҳисботини эълон қилиди. Унда Қозғистон 2024 йилда янги лойиҳаларга 15,7 миллиард доллар бевосита хорижий сармоялар жалб қилганини кўрсатади. Бу ўтган йилга нисбатан 8 фоизга кўпдир. Биз Шимолий ва Марказий Осиёда энг юқори кўрсаткичига эришмоқдамиз. Минтақадаги хорижий сармоянинг қарийб учдан иккичи қисми ёки 63 фоизи Қозғистоннинг сиёсатининг моҳиятини очиқ айтдим ва Россия билан стратегик шериклик ва иттилоғчилик мусобабатларини таъкидлашади.

Музокаралар натижаси ҳақида қўп нарса ёзилди ва айтилди. Албатта, баъзи жиҳатлар омаввий ахборот воситаларига этиб бормади. Биз Владимир Путин билан тўрт соат давомида норасмий сухбатлашдик. Ушбу учрашув иккича томонлама ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш имконини берди. Сухбат чогида ҳалқаро масалалар бўйича ҳам ўзаро англашувимиз мустаҳкамланди. Мен Қозғистоннинг кўп томонлама ахамиятини кўрсатади.

Музокаралар натижаси ҳақида қўп нарса ёзилди ва айтилди. Албатта, баъзи жиҳатлар омаввий ахборот воситаларига этиб бормади. Биз Владимир Путин билан тўрт соат давомида норасмий сухбатлашдик. Ушбу учрашув иккича томонлама ҳамкорликни янада мустаҳкамлаш имконини берди. Сухбат чогида ҳалқаро масалалар бўйича ҳам ўзаро англашувимиз мустаҳкамланди. Мен Қозғистоннинг кўп томонлама ахамиятини кўрсатади.

Муз

ЭГАМЕНЛИКНИ МУСТАХҚАМЛАШ

Лойихага бошқа мамлакатлар, жумладан, Фарб давлатларининг корпорациялари ҳам қизиқиши билдиримоқда.

Бу йил танлов тадбирлари ўтказилади. Кейин Ҳукумат якуний қарорни қабул қиласди. Қозғистон кучли атом электр стансияси қераклигига аниқ, мен бугун аминман. Қолаверса, якин келажақда иккинчи ёки, ҳатто, учинчи атом электр стансиясини куришимиз мумкинлигини ҳам инкор этмайман. Атом санаоти аллапачон энергия тақиғилгига дуч келаётган иқтисодиётимизга салмоқли туртики беради. Қозғистон атом энергетикаси ривоҷланган давлатта айланшини керак, деб хисоблайман. Унинг келажаги буюқиди.

— **Хитой Халиқ Республикаси Раиси Си Цзиньпиннинг мамлакатимизга давлат ташрифи ўтган йилнинг янга бир мухим воқеаси бўлди. Музокараларининг асосий натижаларидан кандай? Оммавий ахборот воситаларида сиз ва Раис Си иккиси давлат ҳукуматлари олдига савдо айланнимизни иккиси баравар ошириши мақсад қилиб кўйганингиз ҳақида хабар берди. Бу мақсадга эришиш мумкиним?**

— Хитой Халиқ Республикаси Раиси Си Цзиньпин мамлакатимизни яхши билишини, қозоқ ҳалқига юксак ҳурмат билан қарашини алоҳида таъкидлаш жоин. Иккиси томонлами муносабатлар, минтақавий ва ҳалқаро вазияти билан боғлиқ барча масалалар юзасидан қизғин сұхбатлашдик. Қараашлар тўқнашуви ўйқ. Қозғистон Хитой учун жуда мухим стратегик шеридир. Тез ва ҳар томонлами ривоҷланиб бораётган Қозғистон — Хитой ҳамкорлиги амалда абадий стратегик шериклик даражасига кўтарилиди. Бу, шубҳасиз, Қозғистон манфаатларига мос келади.

Раис Си Цзиньпин Қозғистонга давлат ташрифи чоғида Хитой ҳеч қачон мамлакатимизга зарар етказмаслигини, суверенитетимиз ва мустақиллигинизни ҳам томонлами кўллаб-куватлашими таъкидлади. Бу — жуда мухим баёнот.

2023 йилда Қозғистон ва Хитой ўтрасида ўзаро визасиз тартиб жорий этилди. Янги ташаббус иккиси ҳалқ ўтрасидаги муносабатларни ривоҷлантириш, дўстликни мустаҳкамлашга ижобий таъсир кўрсатмокда. Қозғистон фуқаролари Хитойни янгича кўришини ва унинг технологик гигантага айланганини англай бошладилар. Хитой ҳам ватандошларимизга дўстона муносабатда бўлмокда.

Хитой билан ҳар томонлами ҳамкорликни янада ривоҷлантириш Қозғистон дипломатиясининг мухим вазифаларидан бири бўлиб қолмокда. Бу давлат Қозғистоннинг асосий савдо шериги ва иқтисодиётимизга энг ийрик сармоядорлардан бири хисобланади. Ўзаро товар айрбашлаш ҳажми 45 миллиард доллардан зиёдни ташкил этиди. Мамлакатларимиз Транскаспий ҳалқаро транспорт йўналишида мухим ўрин тутади. Биз энергетика, саноат, кишлоп ҳўжалиги ва рақамлаштириши соҳаларидан ҳамкорликни кучайтиришга ниятидамиз.

Қозғистон ушбу ташкилотга раис сифатида «TURKTIME!» тамоилини таклиф қилди. Ушбу абревиатура муносабатларнинг саккизта устуров йўналишини англатади: анъанарап (Traditions), унификация (Unification), исплоҳотлар (Reforms), билим (Knowledge), ишонч (Trust), инвестициялар (Investments), медиация (Mediation) ва энергия (Energy). Бу устуворликлар нафоқат Туркий давлатлар ташкилоти, балки бутун турк оламномидан кизиқини билан кутиб олинди. Қозғистон туркӣ оламни бирлаштиришга қараштаган барча бўнедкорлии ташабbuslарини кўллаб-куватлашдайди. Шунингдек, Россиянинг «Олтой — туркйларнинг олтин бешиги» концепциясини олқишилайди. Мамлакатимиз бундан кейин ҳам туркӣ ҳалқлар ўтрасидаги алоҳида муносабатлар, бой муштарак тарихий ва маданий меросимизни тарғиб этишга ўз хиссасини кўшади.

— Сиз муқаддам ҳорижлик эксперлар ва дипломатлар Қозғистонни ўрта даражадаги давлат деб аташга киришганини айтдингиз. Бу нимани билдиради ва бу мақомга эга Қозғистон нима қилиши мумкин?

— Бу борада ўз фикрими муносабат ичидан ҳам, ҳорижда ҳам билдиригман. Ҳалқаро муносабатлар тизими ҳозирда ортга кетмокда, ҳатто, ҳалқолта учради дейиш ҳам мумкин. Бекарорлик кучайди, ийрик давлатлар ўтрасида ўзаро айлобловлар кенин тарқанди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Ҳавфисизлик Кенгаши озис бўлиб қолди. Кўпигина давлатлар, жумладан, Қозғистон ҳам боиғ ҳалқаро вазиятдан хавотиди. Бу — асосни хавотир. Чунки мавжуд вазият ўша мамлакатларнинг барқарор ижтимоий-иктисодий ривоҷланишига имкон бермаяти.

Бугун адоплати дунёга талаф ююри. Шу нуқтаи назардан, янкин йилларда Қозғистон — Америка муносабатлари қандай ривоҷланади, деб ўйлайсиз? Бунга АҚШнинг Хитой ва Россия билан мурракаб муносабатлари таъсир қилимайтими?

— Ҳа, мен Президент Дональд Трамп билан телефон орқали гаплашгансиз. Сўнгги ойларда эксперлар унинг Оқ уйга иккинчи марта қайтиши Америка сиёсати ва дунёдаги вазияти қандай таъсир қилиши ҳақида турфа фикрларни билдиришиди. Шу нуқтаи назардан, янкин йилларда Қозғистон — Америка муносабатлари қандай ривоҷланади, деб ўйлайсиз?

Бунга АҚШнинг Хитойда өтадиган музокаралар муносабатларимиз ўтрасидаги кўп қиррал ҳамкорликни янада мустаҳкамлашга ҳизмат қиласди, деб ўйлайман.

— Декабр ойи бошида Дональд Трамп билан телефон орқали гаплашгансиз. Сўнгги ойларда эксперлар унинг Оқ уйга иккинчи марта қайтиши Америка сиёсати ва дунёдаги вазияти қандай таъсир қилиши ҳақида турфа фикрларни билдиришиди. Шу нуқтаи назардан, янкин йилларда Қозғистон — Америка муносабатлари қандай ривоҷланади, деб ўйлайсиз?

Мен 1990 йилларнинг ўтласидан Қозғистон — Америка муносабатларини мустаҳкамлашга ҳисса кўшиб келаман. Ўзаро интеграцияни мустаҳкамлашнинг сўнгги ўтисиғи фаолияти давомиди устуров йўналишлар бўйича ягона муносабат шакллантирилди: савдо-иктисодий, сармоявий ҳамкорлик, ядро қуролини тарқатмаслик, ҳавфисизлик. Бу масалалар, шунингдек, Оқ уйнинг янги раҳбарияти билан биргаликда амалга оширадиган фаолиятимизнинг асосий мавзуси бўлади.

Телефон орқали мулокоғ чоғида Дональд Трамп Украинаада ҳарбий ҳаракатларни тўхтатиш борасидаги фикримизни сўради. Бу мен учун янги мавзу эмас. Чунки 2024 йилда кўплаб давлат раҳбарлари, ҳалқаро ташкилотлар мендан ба ҳақда сўрашган. Ўзига хот вазият юзага келмоқда: Россия ҳарбий жиҳатдан енгилмайди, Украина эса Гарб иттифоқишилари ётдамида урушдан омон қолишга ёки ҳеч бўлмаганди, юқзасмасликка умид қилмоқда. Шунинг учун мен ба масала нюхоятда мурракаб, унинг ёчими зиддияти иккиси давлат раҳбарларининг хошиш-иродасига, қолаверса, жаҳоннинг олий даражадаги давлати етакчиси сифатида Трампнинг ўзига болғлигитини айтдим. Қозғистон ҳарбий ҳаракатлар бошлангидан бўйен Украинаада тинчлик ўрнатиш учун музокаралар ўтказиши чакириб келаётганини таъкидлади.

Шунни алоҳида таъкидлаш керакки, биз ҳеч кеяда воситачи бўлиши сўрамаймиз ёки бугун интилмаймиз. Қозғистоннинг ҳалқаро май-

дондаги салоҳияти ва имкониятларидан келиб чиқиб ҳаракат қиласди. Лекин биз ҳалқаро мумомларни ҳал қилишда ёрдам беришга доим таъёрмиз. Албатта, ҳалқаро майдондаги мурракаб вазият айрим давлатлар билан савдо ва сиёсий муносабатларимизга совук таъсир кўрсатмоқда. Шунинг учун биз ташкил майорларни имкон қадар камайтиришга ҳаракат қилимоқдамиз. Қозғистон барча давлатлар билан ўзаро манфаатли прагматик муносабатлар ўрнатишни ниятида.

— **Туркий давлатлар ўтрасидаги ҳамкорлик кўлами мутасаси кенгаймоқда. Ўтган йили Қозғистон Туркий давлатлар ташкилотига раис сифатида қардож давлатлар ўтрасидаги алоқаларни мустаҳкамлашга катта ҳисса кўшиди. Туркий оламнинг истиқболдаги ҳамкорлиги Қозғистон ҳандай аҳамият қасб этади деб ўйлайсиз?**

— Қозғистон Туркий давлатлар ташкилотига таъни таънишига ташаббусор бўлди. Ушбу ташкилотга алоҳида давлатлар бизнинг қўшинаримиз. Ҳалқаро майдондаги мурракаб вазият айрим давлатлар билан савдо-иктисодий, транспорт-логистика ва маданий-гуманинг соҳалардаги ҳамкорликни кенгайтиришга алоҳида эътибор қаранди. Биз бир қанча ийрик лойихаларни амалга оширидик, 80дан ортиқ тадбирлар ташкил этиб, сезиларни натижаларга эришдик. Астана шаҳрида V Бутунжоҳон кўмчаничлар ўйинлари ўтди. Таълим мусассасалари ва илмий тузилмалар, ижодкор зиёлилар вакиллари ўтрасидаги таъсир қилиб ўйлайсан. Ҳалқаро майдондаги муносабатларни мустаҳкамлашда алоҳида ўрин тулади.

Сўнгги 10 йил ичидан Туркий давлатлар ташкилотига алоҳида мамлакатлар ўтрасидаги алмашинув сезиларни даражада ошиди. 2024 йилда ўзаро товар айрбашлаш ҳажми 45 миллиард доллардан зиёдни ташкил этиди. Мамлакатларимиз Транскаспий ҳалқаро транспорт йўналишида мухим олган таъсир қилинди. Мамлакатимиз бизнес вакиллари ўзларининг маркетинг кампанияларини қозоқ тилини истемолчилар талабидан келиб чиқиб олиб борадилар. Буларнинг барчаси давлатимиз томонидан ўтга эътиёткорлик талаб этивчи, сиёсий аҳамиятга эга бўлган бу борадаги сиёсат самарали амалга оширилаётганидан далолат беради.

Дарвоқе, дунёда 7000дан зиёд тиллар мавжуд. Улардан уч мингдан ортиқ тиллар ўқибоди кетиши хавф остида. Қозоқ тилини билиш русумга айланган, ёшларимиз уни пухта эгаллашга интилмоқда. Давлат тили фуқароларнинг ўсиб-улгайшига, касб-хунар эгаллашига йўл очадиган мухим омил сифатида қаралади. Мамлакатимиз бизнес вакиллари оларни маркетинг кампанияларини қозоқ тилини истемолчилар талабидан келиб чиқиб олиб борадилар. Буларнинг барчаси давлатимиз томонидан ўтга эътиёткорлик талаб этивчи, маданий таъсир қилинди. Ҳалқаро майдондаги ҳамкорлигини кучайтиришга алоҳида эътибор қараштади. Ҳалқаро майдондаги ҳамкорлигини кучайтиришга алоҳида эътибор қараштади. Ҳалқаро майдондаги ҳамкорлигини кучайтиришга алоҳида эътибор қараштади.

— Сиз муқаддам ҳорижлик эксперлар ва дипломатлар Қозғистонни ўрта даражадаги давлат деб аташга киришганини айтдингиз. Бу нимани билдиради ва бу мақомга эга Қозғистон нима қилиши мумкин?

— Бу борада ўз фикрими муносабат ичидан ҳам, ҳорижда ҳам билдиригман. Ҳалқаро муносабатлар тизими ҳозирда ортга кетмокда, ҳатто, ҳалқолта учради дейиш ҳам мумкин. Бекарорлик кучайди, ийрик давлатлар ўтрасида ўзаро айлобловлар кенин тарқанди. Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Ҳавфисизлик Кенгаши озис бўлиб қолди. Кўпигина давлатлар, жумладан, Қозғистон ҳам боиғ ҳалқаро вазиятдан хавотиди. Бу — асосни хавотир. Чунки мавжуд вазият ўша мамлакатларнинг барқарор ижтимоий-иктисодий ривоҷланишига имкон бермаяти.

Бугун адоплати дунёга талаф ююри. Шу нуқтаи назардан, янкин йилларда Қозғистон — Америка муносабатлари қандай ривоҷланади, деб ўйлайсиз?

— Ҳа, мен Президент Дональд Трамп билан телефон орқали гаплашгансиз. Сўнгги ойларда эксперлар унинг Оқ уйга иккинчи марта қайтиши Америка сиёсати ва дунёдаги вазияти қандай таъсир қилиши ҳақида турфа фикрларни билдиришиди. Шу нуқтаи назардан, янкин йилларда Қозғистон — Америка муносабатлари қандай ривоҷланади, деб ўйлайсиз?

Мен 1990 йилларнинг ўтласидан Қозғистон — Америка муносабатларини мустаҳкамлашга ҳисса кўшиб келаман. Ўзаро интеграцияни мустаҳкамлашнинг сўнгги ўтисиғи фаолияти давомиди устуров йўналишлар бўйича ягона муносабат шакллантирилди: савдо-иктисодий, сармоявий ҳамкорлик, ядро қуролини тарқатмаслик, ҳавфисизлик. Бу масалалар, шунингдек, Оқ уйнинг янги раҳбарияти билан биргаликда амалга оширадиган фаолиятимизнинг асосий мавзуси бўлади.

Телефон орқали мулокоғ чоғида Дональд Трамп Украинаада ҳарбий ҳаракатларни тўхтатиш борасидаги фикримизни сўради. Бу мен учун янги мавзу эмас. Чунки 2024 йилда кўплаб давлат раҳбарлари, ҳалқаро ташкилотлар мендан ба ҳақда сўрашган. Ўзига хот вазият юзага келмоқда: Россия ҳарбий жиҳатдан енгилмайди, Украина эса Гарб иттифоқишилари ётдамида урушдан омон қолишга ёки ҳеч бўлмаганди, юқзасмасликка умид қилмоқда. Шунинг учун мен ба масала нюхоятда мурракаб, унинг ёчими зиддияти иккиси давлат раҳбарlарининг хошиш-иродасига, қолаверса, жаҳоннинг олий даражадаги давлати етакчиси сифатида Трампнинг ўзига болғлигитини айтдим. Қозғистон ҳарбий ҳаракатларни мустаҳкамлашга ҳисса кўшиб келаман. Ўзаро интеграцияни мустаҳкамлашнинг сўнгги ўтисиғи фаолияти давомиди устуров йўналишлар бўйича ягона муносабат шакллантирилди: савдо-иктисодий, сармоявий ҳамкорлик, ядро қуролини тарқатмаслик, ҳавфисизлик. Бу масалалар, шунингдек, Оқ уйнинг янги раҳбарияти билан биргаликда амалга оширадиган фаолиятимизнинг асосий мавзуси бўлади.

Шунни алоҳида таъкидлаш керакки, биз ҳеч кеяда воситачи бўлиши сўрамаймиз ёки бугун интилмаймиз. Қозғистоннинг ҳалқаро май-

лондаги салоҳияти ва имкониятларидан келиб чиқиб ҳаракат қиласди. Лекин биз ҳалқаро мумомларни ҳал қилишда ёрдам беришга доим таъёрмиз. Албатта, ҳалқаро майдондаги мурракаб вазият айрим давлатлар билан савдо ва сиёсий мунос

БУ ҚАДИМ ЙЎЛЛАР

ҮТГАН АСРНИНГ ОЛТМИШИНЧИ ЙИЛЛАРИГАЧА ТУРКИСТОН ВА ШИМКЕНТ ОРАЛИГИДА АВТОМОБИЛЬ ЙОЛИ БЎЛМАГАН

Суҳбатдошимиз – Ҳалил Ҳабибулаев. 1941 йили 29 июнда Туркестонда туғилган. Тошкент политехника институтини 1967 йили автомобиль йўллари мұхандиси ихтисослиги бўйича тамомлаган. Кўп йиллар ДЭУ-533 (йўл фойдаланиш участкаси) корхонасига раҳбарлик қилган. Совет Иттифоқи даврида "Фарҳий йўл курувчи" ҳамда "Шаватли меҳнати учун" медаллари билан тақдирланган. Ҳ. Ҳабибулаев устози, Туркестон заминидан таникли раҳбар шахс Сайдулла Аҳмединов ташаббуси билан яратилган, вилоятимиз йўллари тарихи акс этган кўхна албомни вароқлаб, суратларга изоҳ бераркан, ҳам тарихий, ҳам қизиқарли воқеалардан воқиф этди.

– Ҳалил ака, жаҳон андаларни бўйича бунёд этилган "Фарҳий Хитой – Фарҳий Европа" автомобиль йўли йўловчиларга ҳам, ҳайдовчиларга ҳам қулай. Сиз меҳнат фаолиятингизни бошлаган йиллари Туркестон-Шимкент оралиги ва бошқа йўналишиларда автомобиль йўлларининг ахволи қай дараражадан ётди?

– Ўтган асрнинг олтмишинчи йилларигача Шимкент ва Туркестон оралигида автомобиль йўли бўлмаган. Аҳоли ўша даврда темирйўл хизматидан кенг фойдаланган. Хизмат сафари билан шу масофани юк автомашинасида олти соатда босиб ўтганим ёдимда. Шимкент ва Туркестон шаҳарлари оралиги 160 ҷаҳридан зиёд бўлиб, биз ишлаган йиллари автомобиль йўллари эни етти метрни ташкил этарди. Энг аввало, йўл грейдер техникаси билан текисланган. Сув сепилиб, оғир трактор ёрдамида шиббаланган. Сўнгра оддий кум ва тош аралашмаси тўшалган, яна текисланган, сўнгра шагар бўтилган. Шагар устидан 170

даражагача қиздирилган битум маҳсус техника билан кўп марта аралаштирилиб, сўнгра босилган. Ҳозирги замонавий йўллар

эса аввал шагал, устидан бетон қўйилиб, сўнгра полимер асфальти тўшалади. Фарқи, албатта, катта.

– Шимкент ва Туркестон ўртасидаги Октябрь инқи lobига қадар чор Россияни мұхандислари лойиҳаси асосида пўлёт металлдан бунёд этилган, ҳалигача мустаҳкам, "Қизил кўпrik" номи билан машҳур иншоот ҳақида гапириб берсангиз.

– Бундай кўпrikлар бир неч-

та эди. "Қизил кўпrik" мустаҳкамлиги, гиштларнинг пишиклиги ва маҳорат билан терилганини ажralиб туради ва ҳанузгача кўпличилини ҳайратга солади. Бу кўпrik бир неча бор сув тошкени остида қолган, лекин, бузилмаган ҳатто, шикастланмаган ҳам. Илгари автомобиль йўли шу кўпrik устидан ўтган. Ҳозир бу иншоот ўша даврдан ёдгорлик.

– Ҳаётай тажрибаниз мўл. Қўйкоеклар шоҳиди бўлган сиз. Улардан қайсилари ёдингизда мухрланиб қолган?

– 1968 йили декабрь ойида ҳаво ҳарорати 45 даррагача совук, бир ярим метр қалинликда қор ғёрги. Бу табиий оғоф бинрини навбатда ҷорвачиликка катта талофтади. Ҳашакни кўраларга ҳарбий вертолётларда етказишга мажбур бўлишган. Совук зўрлигидан мол кўраларида қўйлар бир-бирига сунанинг тикки турган ҳолида қотиб қолганини кўрганман. Икки ой ўтгач, 1969 йил февраль ойи охирида қалин қор бирдан эриб, кучли сув тошкени йўлларни ювиб кетгани ҳануз ёдимда.

– Муштариylарга тилакларингиз...

– Вилоят маркази сифатида кундан-кунга ободонлашиб, тарақкӣ этиётган Туркестон

шахрига маҳсус мақом берилганини тарихий воқеа. Барча ҳамюрларимга сиҳат-саломатлик ва баҳт-саодат тилайман.

– Мазмунли сұхбатингиз учун ташаккур!

Ш. МАДАЛИЕВ.

Тасвиirlарда: Ҳалил Ҳабибулаев; Сайдулла Аҳмединов; Туркестон ва Шимкент оралигидаги қизил кўпrikдан автомобилларидаги қатнаган.

– Ҳалил Ҳабибулаев; Сайдулла Аҳмединов; Туркестон ва Шимкент оралигидаги қизил кўпrikдан автомобилларидаги қатнаган.

ҚОРА МЕҲНАТ ҲАМ ҚАДРЛАНСА...

ишлайман, – дейди Айгул. – Ҳозир "Таза қала" МЧБнинг ишчисиман. Қўнишиб қолганман, ишмиз у қадар оғир эмас. Маошимдан нолимайман. 160 минг тенге ойлик оламан, байрамларда тақдирланиб, совгасаломлар олиб турамиз. Янгиўлда мактабни тамомлагач, коллежда таълим олдим. Ихтиносслим бўйича – виночилик технолигиман. Ўзимиздаги вино заводида уч йил технолог-лаборант бўлиб ишладим. Кейин оиласиз билан тарихий ватанини мизга қайтилди. Тақдир тақозоси билан мана, 14 йилдир, менга ажратилган ҳудуд – Шимкентдаги марказий кўчаларни тозалайман.

– 2011 йилдан бўён шахарни ободонлаштириш билан шуғулланадиган корхонада

М. САҶДУЛЛАЕВА.

»» Нашримиз жонкуярлари

ТЕМИРХАН – ТЕМИР ИНТИЗОМНИ ҚАДРЛАЙДИ

Сўзоқ туманинда фаол обуначимиз Султонбой Рӯзиметов ҳамда кўплаб муштариylаримиз тавсияси билан Туркестон – Сўзоқ йўналишида йўловчиларни манзилига етказиб, аҳолига сифати хизмат кўрсатади. Ган тажрибали ҳайдовчи Темирхан Нурибетов(тасвирда)га таҳририятнинг ташаккорномаси тақдим этилди.

Мукофот пешқадам ҳайдовчига виляят марказидаги "Иасси" консорциуми раиси, фаол обуначимиз Умбет Жусипбекова қарашли шоҳбекатда

тақдим этилди. Қатор йиллар мобайнида Темирхан Нурибетов "Жанубий Қозогистон" газетасини сўзоқлик муштариylарга ўз вақтида етказиб беришда темир интизомга асосланган ибрати билан науна бўлмоқда.

Сўзоқ тумани аҳолисининг оғирини енгил, узогини яқин қиласётган фаол жонкуярларимиз Темирхан Нурибетовга сиҳат-саломатлик, омад ва сафари бехатар бўлишини тайламиз.

Ш. МАДАЛИЕВ.
Муаллиф тасвири.

ЯНГИ ЙИЛ БАЙРАМИ КЕНГ НИШОНЛАНДИ

Сайрам тумани маркази – Оқсуқвент қишлоғида Янги йил байрамига багишиланган концерт дастури уюштирилди. Ушбу тадбир барча иштирокчиларга кувонч багишилади.

Унда Оқсуқвент қишлоғи ҳокими Мади Нурибайев сўзга чиқиб, 2025 йил барчага бахт, фаровонлик

ҳамда муваффақият олиб келишини тилади.

Концерт дастурида бадиий ҳаваскорлар ва ижодий жамоалар махоратларини намойиш этишиди. Гўзал қўшиқлар ва жозибали рақслар томошабинларни хушнуд этид.

Сайрам тумани ҳокимининг матбуот хизмати.

ЭЪЛОН

Туркестон вилоят ўзбек этномаданият бирлашмаси кенгаши аъзолари диққатига!

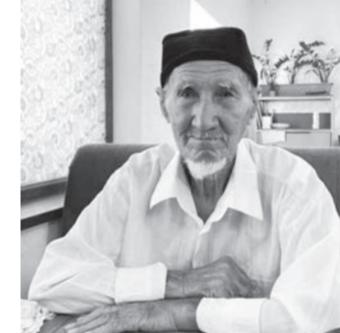
Сизларни 2025 йил 11 январь куни соат 11:00да, Туркестон шаҳри, "Дўстлик уйи"да ўтадиган йиғилишига таклиф этамиз.

Кун тартибида:
1) Туркестон вилоят ўзбек этномаданият бирлашмаси-нинг 2025 йил учун мўлжалланган иш рөјасини тасдиқлаш;
2) Турли масалалар.

Вилоят ўзбек этномаданият бирлашмаси.

»» Хотира муқаддас

НУРПЎЛАТ ОТАНИНГ НУРЛИ ХОТИРАСИ

Сўзоқ туманинда фаол обуначимиз, 83 ёшдаги Нурпўлат Рисдавлетов (тасвирда) фонийдан чин дунёга риҳлат қилди.

Шу заминда тугилиб, вояга етган отахон 40 йил мобайнида Тасти давлат ҳўхалигида ҳайдовчидар бўлиб меҳнат қилди. Мунособ шогирдлар тайёрлади. Умр йўлдоши, қаҳрамон она Ендигўй Аймахонова билан уч ўғил, беш қиз тарбиялаб, вояга

Ш. МАДАЛИЕВ.

»» Хотира муқаддас

ТОШМАТ ЭРМАТОВ

Вилоятимизнинг иктисолидий ижтимоий тараққиётига мунособ хисса ўшган Тошмат Эрматов 88 ёшида фонийдан чин дунёга риҳлат қилди.

Т. Эрматов 1937 йили 21 декабрда Қарноқ қишлоғида туғилган. Карл Маркс номли мактаби 1956 йили аълого таомомлаб, Самарқанд шахридан савдо кооператив институтида таҳсил олди. Мехнат қиладиган йигитлар ўз худудларидаги йўлакларини ўзлари қордан тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда. Ҳар кунда қордан тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда.

Карл Маркс номли мактабида 1960 йили Туркестон шаҳрида олди. Мехнат қиладиган йигитларни тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда.

Т. Эрматов 1937 йили 21 декабрда Қарноқ қишлоғида туғилган. Карл Маркс номли мактабида 1956 йили аълого таомомлаб, Самарқанд шахридан савдо кооператив институтида таҳсил олди. Мехнат қиладиган йигитларни тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда.

Т. Эрматов 1937 йили 21 декабрда Қарноқ қишлоғида туғилган. Карл Маркс номли мактабида 1956 йили аълого таомомлаб, Самарқанд шахридан савдо кооператив институтида таҳсил олди. Мехнат қиладиган йигитларни тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда.

Т. Эрматов 1937 йили 21 декабрда Қарноқ қишлоғида туғилган. Карл Маркс номли мактабида 1956 йили аълого таомомлаб, Самарқанд шахридан савдо кооператив институтида таҳсил олди. Мехнат қиладиган йигитларни тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда.

Т. Эрматов 1937 йили 21 декабрда Қарноқ қишлоғида туғилган. Карл Маркс номли мактабида 1956 йили аълого таомомлаб, Самарқанд шахридан савдо кооператив институтида таҳсил олди. Мехнат қиладиган йигитларни тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда.

Т. Эрматов 1937 йили 21 декабрда Қарноқ қишлоғида туғилган. Карл Маркс номли мактабида 1956 йили аълого таомомлаб, Самарқанд шахридан савдо кооператив институтида таҳсил олди. Мехнат қиладиган йигитларни тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда.

Т. Эрматов 1937 йили 21 декабрда Қарноқ қишлоғида туғилган. Карл Маркс номли мактабида 1956 йили аълого таомомлаб, Самарқанд шахридан савдо кооператив институтида таҳсил олди. Мехнат қиладиган йигитларни тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда.

Т. Эрматов 1937 йили 21 декабрда Қарноқ қишлоғида туғилган. Карл Маркс номли мактабида 1956 йили аълого таомомлаб, Самарқанд шахридан савдо кооператив институтида таҳсил олди. Мехнат қиладиган йигитларни тозалашмоқда. Таъкидиган йигитларни тозалашмоқда.

билан мархумнинг оиласига ҳамдардлик билдириб, чукур таъзия изҳор қиласиз. Тошмат Эрматовнинг охирати обод бўлсин!

Жарилқасин АЗРЕТБЕРГЕНОВ, Жарқынбек ҚУЛБАЙИМБЕТОВ, Тўлқин САЙДМУРОДОВ, Аскер АБДИҚАДИРОВ, Базарбай МУСАБЕКОВ, Серин ИБАДУЛЛАЕВ, Эргаш ДИМЕТОВ, Рахим ТАНИРБЕРГЕНОВ, Умбет ОТАЕВ, Абжаппар САДУАКАСОВ, Алпыйсайб ДАСТАНОВ, Дилмурад ЖАМОЛОВ, Баҳодир ИРИСМЕТОВ, Курбонбай ИРИСБЕКОВ, Райимжон КЎЧ

>> Обуначиларимиз орасида

ТАЪЛИМ-ТАРБИЯ ЖАРАЁНИДА ЎҚУВЧИЛАРДА ШАХС ҚАДРИЯТЛАРИНИ ШАКЛЛАНТИРИШ

Саврон тумани, Эски Икон қишлоғида тажрибали устоз Махсуда Мамадалиева раҳбарлик қилаётган Ал Форобий номли мактабда шу мавзуда туман семинари ўтди.

Тадбирдан кўзланган мақсад – ёш авлод онгда инсонийлик, маънавий, маданий қадриятларни шакллантириш, замонавий усуллар асосида тажриба алмашиш. Тадбирнинг мұқаддисасида "Илхом" турухи иштирокида мактаб ўқувчилари билан устозлар тайёрланган ватанпарварлик руҳидаги кўшиқлар ижро этилди, милий қадриятларни ифодаловчи саҳна кўринишлари намойиш килинди.

Тадбир доирасида ўтка-

зилган тарбиявий соатларда миллий қадриятлар, халқымиз тарихи билан маданиятига эхтиром тўғрисида теран тушунча берилди. Тадбир иштирокчилари Эски Икондаги тарихий маскан – Аҳмад Яссавий замондоши бўлган Юсуф ота

мақбарасини ҳам зиёрат қилиб, мўл таассурот олиши.

Гулираъно РЎЗИМЕТОВА,
мактабнинг ташкилотчи-педагоги.

Суратда: тадбирдан лавҳа.
Муаллиф суратга олган.

«ЮЛДУЗЛАР МИНБАРИ – 2024» – ЮТУҚЛАР АНЖУМАНИ

Янги йил арафасида Саврон туманига қарашли «Янги Икон» умумтаълим мактабида ҳам «Юлдузлар минбари – 2024» ютуқлар анжумани уюштирилди.

Иқтидорли ўқувчиларни аниқлаш, уларнинг устозлари меҳнатини баҳолаш мақсадида ташкил этилган илгор ўқувчиларимизнинг йил давомида эришган ютуқлари эътироф этилиб, муносиб баҳо берилди. Яъни, туман, вилоят, республика миқёсидаги илмий лойиҳалар, фан олимпиадалари, адабиёт ва санъат танловлари, спорт мусобакалари гелиб ва соvrindorlariga пул мукофотлари топширилди. Аҳамиятли жиҳати шундаки, ўқувчилар билан бирга, уларнинг устозлари ва отоналари ҳам саҳнага таклиф этилиб, уларга ташаккурнома-лар топширилди.

Ўқувчиларни тақдирлаш маросимида мактаб мусасиси Дилмуҳаммад Ирисбоев, Янги Икон қишлоғи ҳокимининг ўринбосари Бауржан Исаев, мактаб директорлари Баҳром Файзуллаев, Муҳид Камолов, Қудрат Юнусов, Шоҳида Камолбековалар иштирок этиб, кечага қаҳрамонларни самимий муборакбод этилар.

Мактабимиз ижодкор ўқувчиларининг диллар кўшиклиари-ю, жозибали рақслари кечага файз бағишлади. Бу борада мактаб директорининг ўқув ишлари бўйича ўринбосари Шаҳро Хожиевнинг хизматлари алоҳида таҳсинга сазовор. Унга яқиндан ёрдам берган инглиз тили ўқитувчиси Динруҳ Мўмінов, мусиқа фани ўқитувчиси Динора Нишонбоева, ташкилотчи-муалимма Гулқазира Англамасова, руҳиятшунос Нозима Шопўлатова ва бошқаларнинг хизмати бекиёс бўлди. Ўз навбатида ажойиб шеърлар ўқиб, даврани кўтаринки руҳда бошқариб борган Янги Икон маданият уйи ходими Даврон Юнусов ҳамда мактабимизнинг информатика муалимаси Маҳбуба Абдуллаеваларга ҳам олқишимиз чексиз.

Тадбир ҳомииси ва ташкилотчиларига миннатдорчиллик билдириб қоламиш.

Акжон ИЗЗАТУЛЛАЕВ,
“Янги Икон” умумтаълим мактабининг ўзбек тили ва адабиёти ўқитувчиси.

ФАЛАБА МУБОРАК БЎЛСИН!

Саврон туманига қарашли Ўрангай қишлоғида 16 декабрь – Мустақиллик куни муносабати билан Туркестон вилоятининг 3-сонли Олимпиада заҳираларининг ихтиослаштирилган болалар ва ўсмирлар спорт мактабининг 64 катакли шашка бўйича ўсмирлар ўртасидаги очиқ биринчилиги ўтди.

Унда “Янги Икон” умумтаълим мактаби ўқувчилари ҳам муваффақиятли иштирок этиб, голибиш шоҳсупасига кўтарили.

Жумладан, 2012-2014 йилларда туғилган ўғил болалар ўртасида Охунжон Ирисбеков 3-уринни, 2015-2016 йилларда туғилган ўғил болалар ўртасида Иzzatbek Ирисбеков 2-уринни, 2015-2016 йилларда туғилган қиз болалар Маржонабегим Ирисбек 1-уринни, Шоҳруза Комилжон 2-уринни, Ҳулкар Авазхонова 3-уринни; 2017-2018 йилларда туғилган ўғил болалар ўртасида Рамзан Муслимов 1-уринни, Шоҳсултон Абдуқодиров 3-уринни; 2017-2018 йилларда туғилган қизлар ўртасида Зайнурра Холмуродова 1-уринни, Суғдиёна Зокирхонова 2-уринни, Асмира Темирхон 2-уринни эгаллашди.

Ғалаба муборак бўлсин!

Акжон ИЗЗАТУЛЛАЕВ.

>> Соғлом турмуш сари

ҚОРАЧИҚДА СПОРТ БАЙРАМИ

ҚР Мустақиллигининг 33 йиллиги арафасида Қорачиқ қишлоғида яна бир ажойиб тадбир ўтди. Қишлоқ спорт жамияти раҳбари, қадрли устоз Абдусалон Үринбосаров ташкилотчилигидаги Қорачиқ қишлоғи ҳокимлиги ҳомийлиги ва Саврон тумани спорт бўйими ташаббуси билан «Турон» ўрта мактабида волейбол бўйича турнир ўтди.

Ёшлиарни спорта жалб этиш мақсадида уюштирилган ушбу мусобака қизгин баҳсларга бой бўлди. Унда Кентов шаҳри, Қорачиқ, Қарнок, Юнгак, Чипон, Эски Икон, Интимак, Чоға ва Тошоноқ қишлоқлари ўзаро куч синашилар. Муросасиз ўтган баҳсларда Тошоноқ қишлоғи 1-уринни кўлга киритса, Интимак ва Қорачиқ қишлоқлари 2- ва 3-уринларни ўзаро баҳол кўриши. Фарруҳ Фаниев, Санжар Иzzatbek, Самандар Сайдазимлар турнирнинг

>> Заковатли миллат

Шимкент шаҳри, Бўзарик даҳасидаги Ақтўлқин Жайллаубаева раҳбарлик қилаётган 57-сонли умумий ўрта мактабда ёш авлоднинг дунёкашини кенгайтириш, маънавий-ахлоқий тарбия бериш мақсадида йил давомида турли маданий-маърифий тадбирлар ташкил этилмоқда.

дий қобилиятларини ривожлантириш каби мавзуларда сухбат юритилди.

Китоб инсонни камтар, меҳрибон, бағрикенг, сабрли бўлишга ўргатади. Китоб – биз-

ва нотиқлик қобилиятларини намоён этадилар.

Ота-оналарнинг тадбирлардаги иштироки уларнинг фарзанд тарбиясида масъулияти янада оширади. Айниқса,

АДАМДЫ АДАМ ЕТКЕН-КІТАП, АДАМЗАТ ЕТКЕН-КІТАПХАНА

Мустақиллик кунига бағишланган “Янги тарбия” дастурининг “Болалар кутубхонаси” лойиҳаси доирасида мактаб кутубхоначилари – камина ва Маржан Сейилваларнинг ташаббуси билан “Билим калити – китобда” мавзуида тадбир уюштирилди. Унда мутлаанинг ўшлар ҳаётидаги ўрни, китобхонлик маданиятини шакллантириш, уларнинг ижо-

ниг маънавий озукамиздир. Тадбирда ёш китобхонлар таники шоир ва ёзувчилар ижодига шеърларни ифодали ўқиб, саҳна асарларини намоиш этиши.

Бундай тадбирлар факат

китобхонликни эмас, балки жамоавий ишларга кизиқинши ҳам кучайтиради. Масалан, саҳна кўринишлари, адабий кечаларда ўқувчилар ижодкорлик

оилавий китобхонлик тадбирлари ўқувчиларга ижобий таъсир кўрсатади.

Кутубхона – билимга етакловчи йўлди, унинг имкониятидан самарали фойдаланиш ҳар бир ўқувчининг маънавий юксалишига хисса кўшади.

УмидА МАМАШАРИПОВА,
57-сонли умумий ўрта мактаб кутубхоначиси.

ҚИЗИҚАРЛИ СПОРТ БЕЛЛАШУВИ

Кўхна Туркестон шаҳридаги А. Навоий номли 13-сонли гимназия мактабида ҚР Мустақиллигининг 33 йиллигига кунига бағишил волейбол ва баскетбол мусобакаси ўтди. Уни ота-оналар қўмитаси, мактаб маъмурияти ва ҳомийлар уюштириди.

7-8-синф ўғил болалари ўртасидаги волейбол мусобакаси қасинида А. Навоий ва Ҳамза номидаги мактаб жамоалари куч синашиди. На-

тижада, Ҳамза мактаби ўқувчиларининг кўли баланд келди. Спордаги ютуқлари ва «Жанубий Қозоғистон» газетаси обунасига кўрсатган ёрдами учун ўқитувчилар – М. Тошметов, М.

Тўрахонов, Д. Йўлдошев ва Д. Рўзиметовларга таҳририятнинг ташаккурномаси топширилди.

Қизлар ўртасидаги волей-

бол мусобакасида А. Навоий номли гимназия мактабининг 7-синф қизлар жамоаси бош соvrindorlariga пул мусобакасида А. Навоий мактабининг 8-«Б» синф жамоаси гелиб бўлди. Мусо-

бака якунда барча голиб совиндор жамоаларга ҳомийларнинг диплом, кубок ва эсадлик совғалари топширилди.

Мусобакага ҳомийлик қилинган А. Бойқозиев, У. Бегиев, Р. Айметов, Б. Содиков, Ф. Абделзев ва А. Холназаровга мактаб маъмурияти, жамоаси ва ота-оналар қўмитаси номидан миннадорчиллик билдирилди.

Ш. ТЎРЕХОНОВ,
А. Навоий номли 13-сонли мактаб гимназиясининг тарбиявий ишлар бўйича мудири.

Директор – Бош мұхаррир Райимжон Ортиқбай ўғли АЛИБОЕВ.

Бош мұхаррир ўрбинбасарлари:
Муроджон АБУБАКИРОВ.
Авазхон БЎРОНБОЕВ.

Масъул котиба – Шаҳноза УСМОНОВА.

Масъул шахслар:

Туркестон, Саврон – Шомирза МАДАЛИЕВ. +7701-610-51-22.
Кентов, Сўзок – Рўзиохун МАДАЛИЕВ. +7708-824-20-97.
Қазигурт – Куршид КЎЧҚОРОВ. +7701-447-37-42.
Сайрам – Зокиржон МУМНИНКОВ. +7702-278-96-90.
Түльбос – Мунира САҶДУЛАЕВА. +7747-144-60-71.
Жетисай, Мактапал – Мухтабар УСМОНОВА. +7701-257-36-97.
Келес, Сарыогоч – Малика ЭЛТОЕВА. +7702-841-78-82.

Муассис – Туркестон вилояти ҳокимлиги.
Мулк эгаси – “Жанубий Қозоғистон” вилоят ижтимоий-сиёсий газетаси таҳририяти” масъулияти чекланган бирордарлиги.

• Мактапал, эълон ва билдирилардаги факт ҳамда даптапларни тўргизиш учун мұалифлар, реклама ва эълон берувчиликар масъулдор.
• Фоддаланышдан мактапларга ёзма жаевоқ кўйтарилибди.

Газета ҚР Маданият 2020 йил 21 апрелда рўйхатга олиниб, KZ34VPY0002250 гувоҳнома берилган.
‘ERNUR-print’ МИБ босмахонасига чот этили.
Шимкент шаҳри, Т. Алимгулов кўчаси, 22.

Қозоғистон Республикасида тарқатилади.

МАНЗИЛИМИЗ:
160000, Шимкент шаҳри,
Тауке хан шохжӯсаси, 6-йи, 3-кават.

Телефон: 53-07-10. Телеп fax: 53-04-66.

Электрон почта: janubiy@inbox.ru

Нашр кўрсатчи – 65466.
Адади – 11500 нусха.
Буюктар – 12.

Навбати мұхаррир: Нариза МАВЛОНОВА.